

Józef Chełmoński

(ur. 7.11.1849 Boczek k. Łowicza – zm. 6.04.1914 Kuklówka k. Grodziska Maz.)

Studiował w warszawskiej Klasie Rysunkowej i u Wojciecha Gersona. W 1871-75 przebywał w Monachium, gdzie związał się z polską kolonią artystyczną, skupioną wokół Józefa Brandta i Maksymiliana Gierymskiego. W 1875-87 mieszkał w Paryżu. Powrócił do Polski i w 1889 r. osiadł we wsi Kuklówka.

Realizm i wrażliwość na piękno rodzimego pejzażu znalazły odbicie w krajobrazach (Żurawie 1870), a żywiołowy temperament i wirtuozeria formy przejawily się w przedstawieniach pędzących zaprzęgów konnych (Czwórka 1881) i w scenach rodzajowych o tematyce wiejskiej (Sprawa u wójta 1873, Przed deszczem 1873).

Oryginalność i egzotyka obrazów Chełmońskiego zapewniły mu popularność oraz liczne zamówienia. Po powrocie do kraju ponowne zetknięcie Chełmońskiego z przyrodą (liczne podróże po Ukrainie i Podolu) wpłynęło na odrodzenie jego malarstwa. Do tego okresu należą nastrojowe, liryczne pejzaże ożywione niekiedy motywem dzikiego ptactwa (Kuropatwy na śniegu 1891) i sceny podkreślające związek człowieka z naturą (Bociany 1900, Przed burzą 1896).

Malował sceny rodzajowe, ukazując z dużym autentyzmem życie wsi polskiej i ukraińskiej oraz sceny myśliwskie. W realistycznych, nastrojowych pejzażach z wielką wrażliwością odtwarzał koloryt przyrody. Rzadziej malował portrety. Był doskonałym malarzem koni, sławę przyniosły mu rozpędzone Czwórki i Trójki.

Pia Maria Górską

(ur. 15 kwietnia 1878 w Woli Pękoszewskiej, zm. 13 czerwca 1974 w Krakowie) – polska malarka, poetka, pisarka, działaczka społeczna.

Córka Jana Górskiego i Marii z Łubieńskich. Dwór w Woli Pękoszewskiej, gdzie się urodziła był ośrodkiem życia kulturalnego. Przyjeżdżało tu wielu artystów, naukowców i literatów. Często gościem był Józef Rapacki i Józef Chełmoński, którzy uczyli ją rysunku i malarstwa.

W 1907 roku Pia zamieszkała w Warszawie, gdzie ukończyła kursy dotyczące zakładania i funkcjonowania ochronek. Współorganizowała Ochronę Towarzystwa Przytulisk Niedoli Dziecięcej w Pałacu Karasia na Krakowskim Przedmieściu, w niej podjęła też stałą pracę. W latach 1914-1918 była wizytatorką miejskich przedszkoli. Specjalizowała się w nauce religii dla dzieci. Fundusze na wyposażenie ochronek pozyskiwała z przyjmowanych zamówień na portrety.

W 1922 r. zapisała się do szkoły malarskiej Konrada Krzyżanowskiego. Po jego śmierci i likwidacji szkoły została wolną słuchaczką Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Pierwsza wystawa jej prac odbyła się w 1926 roku w Nałęczowie. W 1928 otrzymała brązowy medal Zachęty Sztuk Pięknych w Warszawie za obraz Stasiak z lalką. Kolejny brązowy medal otrzymała na Powszechnej Wystawie Krajowej w 1929 w Poznaniu.

W 1939 mieszkanie przy ul. Foksal 8, gdzie mieszkała Pia zostało spalone, wróciła więc do Woli Pękoszewskiej, którą opuściła w styczniu 1945 roku. Przeniosła się do Skierniewic, a potem do Milanówka, a w 1947 roku do Krakowa, gdzie mieszkała do śmierci. Jej grób znajduje się na Cmentarzu Rakowickim.

Zdzisław Pągowski

(ur. 4.08.1909 w Łowiczu, zm. 15.08.1976 w Warszawie)

W roku 1929 rozpoczął studia w warszawskiej Szkole Sztuk Pięknych im. Wojciecha Gersona, w pracowniach prof. F.S. Kowarskiego i prof. L. Pękalskiego. W latach 1934-1939 studiował na Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. W okresie okupacji Zdzisław Pągowski przebywał w Łowiczu, gdzie zajmował się pracami konserwacyjnymi w kościołach, malował portrety, tworzył ekslibrisy.

W roku 1945 otrzymał I nagrodę w konkursie na projekt pomnika w Łowiczu, a następnie I nagrodę w konkursie na projekt pomnika w Skierniewicach. W tym samym roku wziął ślub z Haliną Wojdą. Żona była inspiracją wielu dzieł, w tym licznych portretów.

W roku 1948 został kierownikiem Wydziału Kultury Urzędu Powiatowego w Łowiczu, któremu podlegały Skierniewice i Rawa Mazowiecka.

Zajmował się malarstwem sztalugowym i ściennym oraz rzeźbą. Jego prace przedstawiają architekturę Łowicza i okolic, pejzaż i folklor Ziemi Łowickiej, portrety, zabytki architekturę polskich miast i Kresów Wschodnich. Malował także abstrakcje (Montezuma).

Józef Rapacki

(19.03.1871 Warszawa – 31.01.1929 Olszanka)

Jeden z najpopularniejszych pejzażystów – „malarz brzoź i liliowych wrzosów”. Naukę rozpoczął u Wojciecha Gersona w Warszawskiej Klasie Rysunkowej. Później studiował jeszcze w Szkole Sztuk Pięknych w Krakowie i w Monachium. Kilkakrotnie odbył podróże do Włoch.

Brał udział w licznych wystawach w Polsce i za granicą (w 1900 w Paryżu został odznaczony dyplomem na Powszechnej Wystawie Światowej). Był członkiem grupy „Pro Arte”. Od roku 1907 zamieszkał w Olszance, niedaleko Skierniewic. W jego twórczości dominują pejzaże, malowane realistycznie, z wielkim liryzmem, malował też sceny rodzajowe usytuowane w krajobrazie, portrety i wnętrza. Zajmował się także grafiką, ilustrował książki i czasopisma.

Leonard Tetzlaff

(ur. 23.05.1903 r. w Skierniewicach – zm. 13.10.1959 r. w Krynicy) malarz, plastyk, fotograf.

Absolwent Gimnazjum w Skierniewicach. Studiował w Miejskiej Szkole Sztuk Zdobniczych i Malarstwa w Warszawie oraz Szkole Sztuk Pięknych w Warszawie

Jego ojciec był maszynistą Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej. Po śmierci matki przeniósł się ze Skierniewic do Milanówka. W 1931 r. Tetzlaff z żoną Ziną Fomińską zamieszkał w Łyszkowicach, gdzie zajmował się również chorą siostrą żony i jej małym dzieckiem. W 1934 r. dzięki znajomościom swojego brata Henryka, który był znanym dziennikarzem, otrzymał posadę w dziale propagandy Urzędu Morskiego w Gdyni, gdzie mieszkał do wybuchu II wojny światowej. W czasie wojny wrócił do Łyszkowic, a następnie zamieszkał w Łowiczu, gdzie przez 20 lat prowadził własne fotolaboratorium.

Zmarł 13 października 1959 r. w Krynicy, podczas pierwszego dnia pobytu na urlopie wypoczynkowym, na który pojechał pierwszy raz w życiu. Został pochowany na cmentarzu ewangelickim w Łowiczu.

Jego akwarele i pastele przedstawiają zabytkową architekturę Krakowa, Warszawy, namalował Katedrę w Oliwie, Spichlerz w Gdańsku. Obrazy olejne to głównie pejzaże z okolic Łowicza i portrety. Z okresu powojennego zachowały się jego prace rysowane ołówkiem.

Stanisław Pius Wąsik

(ur. 5.05.1899 Warszawa – zm 15.12.1972 Skierniewice)

Artysta, farmaceuta. Członek Ogólnopolskiej Grupy Artystów Plastyków Zachęta, mieszkał w Skierniewicach przy ul. Floriana 4. Żonaty z Zofią Kazimierą z d. Bankiewicz, ogrodniczką.

Teodor Ziomek

(ur. 1874 w Skierniewicach, zm. 1937 w Warszawie) – malarz, pejzażysta.

W 1897 ukończył Szkołę Rysunkową w Warszawie, studiował na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie pod kierunkiem Leona Wyczółkowskiego. Był uczniem Jana Stanisławskiego. Do Warszawy powrócił w 1905. Należał do Towarzystwa Artystów Polskich „Sztuka”, Stowarzyszenia Artystów Odłam, Pro Arte, Mazovia i Koła Marynistów Polskich. Ilustrował miesięcznik literacko-artystyczny „Sfinks”.

Zmarł 31 stycznia 1937. Został pochowany na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.